

Opakujeme doma občanku a základy společenských věd

Rozhodli jsme se s mými kolegy zkusit s Vámi, velkými i malými, zopakovat základy společenských věd. Ze dne na den se život kolem nás stal jednou velkou učebnicí občanské výchovy a najednou si uvědomujeme, že život kolem nás není učebnice, ale skutečnost. Až jednoho dne šíření zákeřné nemoci pomine, budeme potřebovat hodně vědět, co můžeme, co nemusíme, na co máme právo a jak se odpovědně chovat ve svém životě. Tohle všechno Vás občanská výchova a základy společenských věd učí. Že jste si toho nevšimli? Pokusíme se Vám to ukázat.

SOKRATES, TŘI SÍTA

Malé děti jsou nejlepšími filozofy. Neustále se ptají „proč“ a zajímá je, co lidé myslí tím, co říkají. Dospělý filozof musí v sobě udržet při životě dítě a dívat se na svět dětskýma očima, odvážit se být zvědavý a neustále klást otázky jako šestileté dítě, které držíme za ruku: Kdo jsem? Co je opravdu? Proč jsem musel sníst tu odpornou kaši? Zanikne někdy vesmír? Proč se musí zemřít? Kdo všechno řídí svět? Anebo proč někteří mohou rozhodovat, a jiní ne. Kdo je zlý, a kdo je dobrý? Kdo vymyslel pořádek?

Jedním z takových filozofů, který se na svět díval dětskýma očima, byl Sokrates. Vše, co o něm víme, víme převážně od Platóna, jeho žáka. Nicméně nezáleží na tom, co z následujícího je Sokrata nebo Platóna. Následující tři síta bychom si měli pamatovat celý život.

Jednou přišel kdosi celý rozčilený k Sokratovi: „Sokrate, slyšel jsi, co udělal tvůj přítel? To ti musím hned vyprávět.“ „Okamžik, prosím tě,“ přerušil ho mudrc. „Prošel jsi to, co mi chceš říct, třemi síty?“ „Třemi síty?“ podivil se muž. „Ano, můj milý, třemi síty. Podívej se, zdali to, co mi chceš říct, projde třemi síty.“

První síto je síto pravdy. Zkoumal jsi všechno, co mi chceš říct, zdali je to pravdivé?“

„Ne, slyšel jsem to vyprávět a ...“ „No vidíš! Ale určitě jsi to zkusil s druhým sítem. Je to síto dobroty. Jestlipak to, co mi chceš říci, když už by to neměla být pravda, je alespoň dobré?“ Druhý na to váhavě: „Ne, není, naopak...“

„Aha!“ přerušil ho Sokrates. „Použijeme tedy aspoň třetí síto a zeptáme se, zdali to, co mi chceš říct a co tě tak rozčílilo, je potřebné!“

„Potřebné to právě není...“ „Tedy,“ usmál se mudrc, „jestli to, co mi chceš říct, není ani pravdivé, ani dobré nebo potřebné, nech to být a nezatěžuj tím ani sebe, ani mě!“

